Η ΝΑΞΟΣ ΤΗΣ ΑΡΙΑΔΝΗΣ

Ανδρέας Καραγιάν

Πανέμορφη ως πριγκίπισσα και κόρη του μυθικού βασιλιά της Κρήτης Μίνωα η Αριάδνη μεγάλωσε στα παλάτια της Κνωσσού. Στο όνομα της ενυπάρχει η έννοια της χαράς και της χάρης. (Πριν γίνει η «ενσάρκωση» της ως θνητής ηρωίδας συσχετιζόταν με τη θεά-φύση που γεννιέται και πεθαίνει κατά τη διάρκεια του έτους.

Οι γιορτές που γινόντουσαν στη Νάξο προς τιμήν της είχαν αυτό το διττό στοιχείο. Πένθιμες θυσίες για το θάνατό της, χοροί τραγούδια και εορτασμοί για την ανάληψή της στον Όλυμπο όπου κερδίζει την αθανασία).

Η Αριάνδη είχε σαν ετεροθαλή αδελφό της το τέρας Μινώταυρο που κρυμμένο στους σκοτεινούς δαιδάλους ενός Λαβυρίνθου κτισμένου στα μπουντρούμια του παλατιού ζούσε απο τη βρώση ανθρώπινης σάρκας. Ένα όμορφο παλικάρι, πρίγκιπας κι αυτός, ο Θησέας έρχεται με 13 επίλεκτους νέους και νέες προς γεύμα του Μινώταυρου ως φόρος υποτέλειας απο την Αθήνα προς την Κρήτη. (Η Κρήτη στους Μινωικούς χρόνους ήταν θαλασσοκράτειρα και φαίνεται ότι η Αθήνα νικήθηκε απ' αυτή. Φυσικά ως έχει το παραμύθι η συνάντηση των δυο νέων είναι καθοριστική. Η Αριάδνη ερωτεύεται το Θησέα και τον βοηθά να βρει το δρόμο του και την έξοδο απο τον Λαβύρινθο που δρόμο του και την έξοδο απο τον Λαβύρινθο (που τον έφτιαξε ο Δαίδαλος) δίνοντάς του τον περίφημο «μίτο» της (και την τιμή της). Ο Θησεύς φονεύει το τέρας και κρατά την υπόσχεση παίρνοντας μαζί του και την Αριάδνη ως γυναίκα του. Με τους 14 εφήβους του σαλπάρει για το δρόμο της επιστροφής. Στη Νάξο αγκυροβολούν και ενώ κοιμάται η πανώρια κόρη ο Θησεύς την εγκαταλείπει στην αμμουδιά του πλούσιου νησιού.

(Κατά μιαν άλλη εκδοχή ο Θησεύς φθάνει στην Κύπρο, αγκυροβολεί στη στεριά με την Αριάδνη. Μια σφοδρή καταιγίδα χωρίζει βίαια τους δύο εραστές και η εγκυμονούσα Αριάδνη παραμένει στα χέρια των Κυπρίων γυναικών όπου τίκτει υιόν αλλά αποθνήσκει κατά τη γέννα. Στην Κύπρο υπήρχε λατρεία της Αριάδνης-Αφροδίτης και προς τιμή της γινόταν μια τελετή όπου ένας νέος μιμούνταν τις κραυγές και τις κινήσεις επίτοκης.

Στην κλασική όμως εκδοχή την εγκαταλειφθείσα (και ατιμασθείσα) νέα βλέπει ο άρχοντας της Νάξου ο Διόνυσος, ο οποίος μαγεύεται απο την

ομορφιά της, την αρπάζει στα ρωμαλέα του μπράτσα και την ανεβάζει στον ουρανό όπου γίνεται αθάνατη. Έκτοτε η λατρεία της ανθεί στη Νάξο που γίνεται και το νησί της Αριάδνης και η χάρις που η απλόχερά της σκορπίζεται στην εύφορη γη και στη γλυκιά και ήπια ομορφιά του νησιού.

Η Πορτάρα: Στη Νάξο αναπτύχθηκε ήδη απο τον 7ο π.Χ. αιώνα μια μνημειώδης γλυπτική. Ο μαρμάρινος Απόλλωνας, ανάθημα των Ναξιών στην Δήλο έφθανε τα 8 μέτρα ύψους. Ακόμη και σήμερα τα θραύσματα του αγάλματος που σώζονται προκαλούν το δέος. Το σημαντικότερο μνημείο που σώζεται στη Νάξο είναι η τεράστια πόρτα (η λεγόμενη «Πορτάρα») του σηκού του ναού του Απόλλωνα που αντικρίζει αγέρωχη το Αιγαίο Πέλαγος, (παρά τις τόσες θρησκευτικές εισβολές, πολέμους, καταστροφές, που υπέστη το νησί) και που κτίστηκε το 530π.Χ.

Το Κάστρο: Ο Μάρκος Σανούδος, ανηψιός του Δόγη της Βενετίας κατέλαβε τη Νάξο το 1205. Ένα χρόνο μετά κτίστηκε και ο Καθολικός Μητροπολιτικός Ναός όπου σώζεται και σήμερα το οικόσημο του κατακτητή. Υπολείμματα απο τη βενετοκρατία σώζονται και σήμερα, όπως το περίφημο κάστρο που περιβάλλεται απο ένα επιβλητικό τείχος που δεσπόζει της πόλης. Εισερχόμενος στο κάστρο απο τις πύλες ο επισκέπτης, βρίσκει τον εαυτό του σ' ένα χώρο όπου ο χρόνος σταμάτησε και όλα λούζονται σε μια γοητεία και ένα μυστήριο. Τα δυτικά, φράγκικα, στοιχεία με τα ανατολικά δένονται σε μια αρμονία στο νησί. Η περίφημη σχολή των μοναχών Ουρσουλίνων που ιδρύθηκε το 1633 υπήρξε κέντρο παιδείας και για καθολικούς και ορθόδοξους κατά τον 19ο αιώνα. Η σχολή λειτούργησε ως το 1970.

Ένας όμορφος ναΐσκος κτισμένος σ' ένα βράχο στο κεντρικότερο σημείο του νησιού είναι μια μικρή έκπληξη. Οι δεκάδες βυζαντινοί ναοί που σώζονται απο τον 7ο ως το 14ο αιώνα δεικνύουν την εξέχουσα θέση που είχε το νησί κατά τη βυζαντινοκρατία. Η ανέγερση και η τοιχογραφία των βυζαντινών ναών συνεχίστηκε και την περίοδο της Βενετοκρατίας ως την κατάληψη του νησιού απο τους Τούρκους.

Η εξόρυξη της σμυρίδος της Νάξου (μοναδικής στον κόσμο) έφερε πλούτο στο νησί και άνθηση στα γράμματα και τις τέχνες ιδίως κατά το μεσοπόλεμο. Σήμερα η Νάξος κατακλύζεται απο τουρίστες και ο έξυπνος αναζητητής ανακαλύπτει με λίγη υπομονή και επιμονή γοητευτικές γωνιές είτε στις παραλίες είτε στις θαυμάσιες ορεινές περιοχές στο κέντρο του νησιού.